

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Британська Рада в Україні
Гете Інститут в Україні
Авторизований центр міжнародних екзаменів
«Grade Education Centre»

ІНШОМОВНА ОСВІТА ПЕДАГОГА: ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції

● 5 листопада 2015 року
м. Київ

ЗМІСТ

Розділ I. ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ У ЗМІСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ

<i>Котенко О.В.</i> Сучасні тенденції розвитку системи іншомовної освіти педагога в Україні	3
<i>Валевська С.В.</i> Соціокультурна компетентність як важлива складова іншомовної комунікативної компетентності у навчанні іноземної мови студентів	11
<i>Волкова Л.В.</i> Основні принципи реалізації комунікативного підходу у процесі вивчення іноземної мови	17
<i>Гончарова О.М.</i> Реалізація засад тематичного підходу до навчання іноземних мов молодших школярів	23
<i>Гордєєва А.Й.</i> Метод повної фізичної реакції як один з ефективних методів формування іншомовної компетентності молодших школярів	28
<i>Груша А.М.</i> Диференціація та індивідуалізація навчання англійської мови учнів гімназії: проблеми і шляхи вирішення	33
<i>Жабська О.П.</i> Автентичні тексти як засіб навчання читанню іноземною мовою учнів початкової школи	39
<i>Котченко Т.Є.</i> Письмо як невід'ємна складова формування комунікативних навичок студентів при вивченні німецької мови	44
<i>Кривич М.Л., Загорулько С.В., Гладик О.В.</i> Диверсифікація змісту іншомовної освіти	51
<i>Лавриненко Н.М.</i> Освітній потенціал мас-медіа на уроках англійської мови у початковій школі	59
<i>Маслова Т.Б.</i> Прагматична складова іншомовної компетентності	66
<i>Покорська О.П., Бесараб І.В.</i> Білінгвальне навчання як ефективна модель вивчення іноземної мови молодшими школярами	72
<i>Пономаренко Н.М.</i> Розвиток фонетичних навичок учнів початкової школи на уроках англійської мови	79
<i>Рогальська-Яблонська І.П.</i> Компетентнісний підхід як методологічний принцип професійної діяльності педагога	86
<i>Тітова О.В.</i> Специфіка застосування диференційованих завдань у навчанні аудіювання молодших школярів на уроках англійської мови	93
<i>Knyshevyytska L. V.</i> Teaching English with Games and Simulations	99
<i>Sinelnyk I.P.</i> Prospective Primary School Teachers' Education for Communicative Tolerance	104

Розділ II. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГА

<i>Івашнюва С.В.</i> Розвиток іншомовної професійної компетентності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти	110
<i>Искакова А.Т., Гринева О.Н.</i> Психологические особенности формирования иноязычной коммуникативной компетентности студентов как условие успешности их профессионального самопроектирования	116
<i>Квятковська Ю.А.</i> Психолого-педагогічні засади формування іншомовної освіти сучасного вчителя зарубіжної літератури	121
<i>Костенко В.Г., Сологор І.М., Знаменська І.В.</i> Напрямки подолання комунікативних перешкод при підготовці фахівців до англійської мови викладання медико-біологічних дисциплін	126
<i>Кошарна Н.В.</i> Формування іншомовної компетентності майбутніх учителів початкової школи в змісті дисципліни «Наукова англійська мова»	134
<i>Лагутіна А.К.</i> Scoring Rubrics як ефективний інструмент професійної підготовки фахівця іноземної філології	139
<i>Петрик Л.В.</i> Класифікація медіазасобів у науково-педагогічній літературі	143
<i>Руднік Ю.В.</i> Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов	150
<i>Соломаха А.В.</i> Комп'ютерна лінгводидактика та іншомовна освіта педагога: досвід та перспективи	158

Розділ III. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГА

<i>Агафонова Л.И.</i> К вопросу об управлении качеством иноязычной подготовки педагогов в России	164
<i>Бельмаз Я.М.</i> До питання професійного розвитку вчителів іноземної мови у США	172
<i>Велиева М.А.</i> Двуязычие в современном азербайджанском мультикультурном обществе	177
<i>Лабунець Ю.О.</i> Міжнародний досвід виховання моральної особистості у творчості Дж. Р. Р. Толкіна в контексті імплементації в іншомовну освіту ..	181
<i>Лебедева Л.А.</i> Особенности профессиональной подготовки будущего педагога начального образования к работе в условиях полиязыковой и поликультурной среды Республики Казахстан	189
<i>Лобода О.В.</i> Досвід іншомовної дошкільної освіти у Румунії	195
<i>Мельник Н.І.</i> Іншомовна компетентність як пріоритетний напрям у змісті професійної підготовки педагогів у країнах Європи	201
<i>Молодиченко В.В., Молодиченко Н.А.</i> Міжнародний досвід запровадження сучасних освітніх технологій у навчальний процес ВНЗ з іншомовної підготовки педагогів у контексті побудови атрактивних педагогічних відносин ..	208
<i>Плужник І.В.</i> Організація навчання англійської мови в Японії	219
<i>Ситник О.І.</i> Основні підходи до вивчення тенденцій в освіті	226
<i>Талалай Ю.О.</i> Вивчення другої іноземної мови учнями старших класів у Чеській Республіці в умовах мультилінгвізму	234
<i>Шараєва М.Л.</i> Стажування викладача в іноземному університеті як вимога часу	243
<i>Головатенко Т.Ю.</i> Варіативні моделі підготовки вчителів до навчання іноземних мов дітей молодшого шкільного віку в Німеччині	250

УДК 37.013.3:37.014.25(082)

ББК 74.58я43

I-74

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 11 від 22 жовтня 2015 р.)

За загальною редакцією *Огнев'юка В.О.*,
доктора філософських наук, професора,
академіка НАПН України

Редколегія:

О.В. Котенко,
Н.В. Кошарна,
Н.М. Віннікова

Іншомовна освіта педагога: виклики, проблеми, перспективи :

I-74 матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 5 листоп. 2015 р. / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Британська Рада в Україні, Гете Інститут в Україні, Авторизований центр міжнародних екзамєнів "Grade Education Centre" ; редкол.: О.В. Котенко, Н.В. Кошарна, Н.М. Віннікова. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 260 с.

УДК 37.013.3:37.014.25(082)

ББК 74.58я43

© Автори публікацій, 2015

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015

Розділ I

**ІНШОМОВНА
КОМПЕТЕНТНІСТЬ
ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ
У ЗМІСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ**

УДК 378.1:811(477)

Котенко О.В.,

завідувач кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ
ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГА В УКРАЇНІ**

У статті схарактеризовано тенденції розвитку системи іншомовної освіти майбутніх учителів початкової школи та вихователів дошкільних навчальних закладів в Україні з урахуванням зростаючої потреби суспільства у ранньому навчанні іноземних мов та державної регламентації обов'язкового вивчення іноземних мов молодшими школярами. Визначено пріоритетні напрями фундаменталізації іншомовної підготовки педагога, а саме: стандартизація нормативно-правового забезпечення змісту професійної підготовки фахівців, інтеграція лінгвістичної та педагогічної освіти, диференціація та індивідуалізація змісту іншомовної освіти педагога.

Ключові слова: іншомовна підготовка, іншомовна компетентність, майбутній учитель початкової школи, вихователь дошкільного навчального закладу, зміст навчання, професійна освіта.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сьогодні державна мовна політика в Україні спрямована на загальну, вищу та післядипломну освіту громадян. Проте дедалі більш затребуваним у суспільстві виявляється раннє навчання іноземних мов дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Адже зниження вікового пе-

УДК 378:373.3]:811.111

Кошарна Н.В.,

доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання

Педагогічного інституту

Київського університету імені Бориса Грінченка,

кандидат педагогічних наук

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ЗМІСТІ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВА АНГЛІЙСЬКА МОВА»

У статті розглядається питання формування іншомовної компетентності майбутніх учителів початкової школи в змісті навчальної дисципліни «Наукова англійська мова». Навчання наукової англійської мови магістрів початкової освіти передбачає комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої і професійно-педагогічної цілей, які досягаються у процесі опанування даною дисципліною.

Ключові слова: іншомовна компетентність, мовна освіта, магістр початкової освіти, учитель початкової школи, наукова англійська мова.

Постановка проблеми. Сучасні вимоги до підготовки магістра початкової освіти потребують від нього перш за все бути плідним учасником міжкультурної комунікації і мати необхідні навички та вміння професійного, ділового та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, бути спроможним оволодіти новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела. Все це підвищує попит на кваліфікованих вчителів початкової школи, які вільно володіють іноземною мовою, та обумовлює необхідність вивчення курсу «Наукова англійська мова».

Аналіз досліджень і публікацій. Необхідність модернізації системи підготовки педагогічних кадрів та її основні напрями визначено в Національній доктрині розвитку освіти. Різні аспекти підготовки майбутніх педагогів у галузі навчання іноземних мов розглядаються в дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, особливості методичної підготовки вчителів іноземної мови початкової школи розкрито в працях О. Бігич, О. Коломінової, С. Роман; формування професійно-педагогічної спрямованості особистості вчителя в процесі навчання іноземної мови досліджувалось Л. Михайловою; модель професійної підготовки вчителя іноземної мови обґрунтовано Є. Пасовим;

сучасні технології підготовки вчителя іноземної мови розроблено В. Кузовлевим, В. Карташовою, І. Москальовою та іншими.

Концепція мовної освіти в Україні визначає мету і завдання, принципи вивчення мов, структуру і зміст навчання, умови реалізації. Вона ґрунтується на основних положеннях Конституції України, Законів України «Про освіту», про мови, Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI століття), Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти [2; 3; 4].

Важливість оновлення мовної освіти в контексті підготовки вчителя іноземної мови визначено в Концепції навчання іноземних мов у середній загальноосвітній 12-річній школі [5; 7].

Метою даної статті є з'ясування особливостей формування іншомовної компетентності майбутніх учителів початкової школи в змісті дисципліни «Наукова англійська мова».

Виклад основного матеріалу. У сучасному педагогічному світі існує значна кількість дотичних інтерпретацій іншомовної комунікативної компетентності. Наприклад, цей термін може означати необхідний людині рівень сформованості досвіду міжособистісної взаємодії, щоб успішно функціонувати в суспільстві з огляду на власні здібності й соціальний статус [3, 13] або володіння індивідом необхідною сумою знань, умінь і навичок, що визначають ступінь сформованості його професійної діяльності, стилю професійного спілкування та його особистості як носія визначених цінностей, ідеалів і професійної свідомості [8, 8].

Враховуючи означені характеристики іншомовної комунікативної компетентності, навчальна дисципліна «Наукова англійська мова» в поєднанні з іншими навчальними курсами має забезпечити всебічну підготовку вчителя початкової школи, здатного засобами свого навчального предмету навчати та виховувати зростаюче покоління, а також закласти основу для подальшого професійно орієнтованого удосконалення володіння англійською мовою. У зв'язку з цим навчання наукової англійської мови передбачає комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої і професійно-педагогічної цілей, які досягаються у процесі опанування даною дисципліною [7].

Предмет дисципліни «Наукова англійська мова» — іноземний (англомовний) науковий дискурс. Навчання наукової англійської мови носить науково зорієнтований характер, тому його мета та зміст визначаються в першу чергу комунікативними, пізнавальними та професій-

ними потребами вчителя початкової школи. Оволодіння науковою англійською мовою розглядається як надбання студентами певних умінь і навичок, необхідних учителю у його подальшій науково-дослідницькій діяльності.

Мета даної дисципліни — сформувати у студентів спеціальності 8.01010201 «Початкова освіта» науково-дослідницькі та професійно-орієнтовані комунікативні мовленнєві компетенції (лінгвістичної, соціолінгвістичної та прагматичної) для забезпечення їхнього ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі та застосування здобутих знань у подальшій професійній та науковій діяльності.

Студент повинен володіти визначеним мовним матеріалом, що розглядається як засіб реалізації відповідного виду мовленнєвої діяльності. При виборі мовного матеріалу використовується функціонально-комунікативний підхід, і весь курс наукової англійської мови носить науковий та комунікативно орієнтований характер.

Викладач і студент розглядаються як активні учасники навчального процесу. Організація навчального процесу з наукової англійської мови передбачає максимальне врахування потреб, інтересів та особистісних характеристик студента, який виступає як повноправний учасник процесу навчання, побудованого на принципах свідомого партнерства і взаємодії з викладачем, що безпосередньо пов'язане з розвитком самостійності студента, його творчої та наукової активності, а також персональної відповідальності за результати навчання.

Навчальна дисципліна «Наукова англійська мова» передбачає виконання наступних завдань:

- розвинути уміння студентів використовувати наукову англійську мову як інструмент у діалозі культур і сучасного наукового світу;
- сприяти розвитку здібностей до самооцінки та здатності до самостійного навчання, що дозволить магістрам початкової освіти продовжувати навчання в академічному і професійному середовищі як під час навчання у ВНЗ, так і після отримання диплома про вищу освіту;
- залучити магістрів до науково-дослідницької діяльності, яка активізує і сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей;
- допомогти у формуванні загальних науково-дослідницьких компетенцій засобами англійської мови;
- розвивати критичне наукове мислення засобами професійно-спрямованих англійських текстів.

Зміст програми навчальної дисципліни «Наукова англійська мова» базується на міжнародних рівнях володіння англійською мовою; відпо-

відає національним кваліфікаційним рівням досягнень (ОКХ та ОПП); враховує науково-дослідницькі та професійні навички та уміння; охоплює науково-дослідницький (науковий дискурс) та професійний академічний зміст (сфери предметних знань); ситуативний зміст (контекст, у якому представлені матеріали, види діяльності); прагматичний зміст (необхідні практичні та корисні вміння); враховує попередній досвід магістрів, їхні потреби у навчанні та кінцеві результати. Зміст програми є модульним за своєю організацією.

Представлена у такий спосіб програма навчальної дисципліни «Наукова англійська мова» готує магістрів початкової освіти до анування власне магістерської роботи англійською мовою, оформлення використаних іноземних джерел, усної презентації наукового дослідження.

Висновки. Програма навчальної дисципліни «Наукова англійська мова» як педагогічний та організаційний інструмент враховує сучасні тенденції у вивченні та викладанні мов і базується на принципах інтернаціоналізму та полілінгвізму. В умовах міжнародної орієнтації на мобільність у єдиному Європейському просторі підтримує концепцію європейського громадянства. Вона створює магістрам — майбутнім вчителям початкової школи надійний фундамент для навчання та подальшої науково-дослідницької діяльності, відкриває перед ними міжнародні професійні можливості.

Полілінгвістичний підхід підкреслює той факт, що індивідуальний мовний досвід розширюється від рідної мови до мов інших народів. Таким чином, програма є синергетичним документом, що охоплює найкращі риси міжнародної й національної теорії і практики викладання та вивчення мов, та забезпечує: прозорість і гнучкість, варіативність та інтеграцію.

В статті розглядається питання формування іноязычної компетентності майбутніх учителів початкової школи в навчальній дисципліні «Научный английский язык». Навчання науковому англійському мові магістрів початкової освіти передбачає комплексну реалізацію практичної, виховної, розвиваючої і професійно-педагогічної цілей, які досягаються в процесі освоєння даної дисципліни.

Ключевые слова: іноязычная компетентность, языковое образование, магистр начального образования, учитель начальной школы, научный английский язык.

The article deals with formatting a foreign language competence of primary school teachers in the content of the learning course "The Scientific English Language". Teaching the Scientific English Language to Masters of Primary Education provides a comprehensive implementation of practical, upbringing, educating and professional-pedagogical goals which are achieved in the process of mastering the discipline.

Keywords: foreign language competence, language education, Master of Primary Education, primary school teacher, Scientific English Language.

Джерела

1. Вольфовська Т.О. Комунікативна компетентність молоді як одна з передумов досягнення життєвої мети / Т.О. Вольфовська // Шлях освіти. — 2001. — № 3. — С. 13–16.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс] / Постанова від 20 квітня 2011 р. № 462. — Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. Ніколаєва С.Ю. — К. : Ленвіт, 2003. — 273 с.
4. Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 р. № 1060-XII.
5. Про інноваційну діяльність: Закон України [№ 40-IV від 4 лип. 2002 р.] // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 36. — С. 266.
6. Наукова англійська мова: роб. навч. прогр. [для студ. спец. 8.01010201 «Початкова освіта»] / уклад. Н.В. Кошарна, Н.І. Мельник. — Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. — 20 с.
7. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: Посіб. для студ. вищ. навч. закл. — 2-ге вид., доп. і перероб. / Ніколаєва С.Ю., Гапонова С.В., Склярченко Н.К., Хоменко Е.Г., Голованчук Л.П. — К. : Ленвіт, 2004. — 360 с.
8. Сура Н.А. Навчання студентів університету професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою 2005 года : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / Сура Н.А. — Луганськ, 2005. — 26 с.

УДК 005.226:378]:811.111

Лагутіна А.К.,

*аспірант кафедри теорії та історії педагогіки,
старший викладач кафедри германської філології
Гуманітарного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка*

SCORING RUBRICS ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Статтю присвячено використанню рубрик не тільки і не стільки для оцінювання академічних досягнень студентів, а й для реалізації навчальної функції в умовах студентоцентрованого підходу до навчання іноземних мов і профільної підготовки філологів. Автором розроблено і надано методичні рекомендації та алгоритм створення ефективних рубрик в рамках «суб'єкт-суб'єктних» стосунків «викладач-студент» при оцінюванні творчих робіт.

Ключові слова: рейтинг успішності, критерії оцінювання, альтернативне оцінювання, дескриптори критерію, самооцінювання та самоаналіз.

Постановка проблеми. Дотепер оцінювання в освітніх технологіях розглядалося в основному як спосіб визначення рівня залишкових знань навчаємого, відповідно — критерії оцінювання сприймалися виключно як інструмент, засіб, за допомогою якого уможлиблюється встановлення відповідності рівня залишкових знань певній нормі. В освітній термінології рейтинг успішності або критерії для оцінювання, згідно Національного стандарту науки та освіти, означає «стандартну для визначеної групи презентацію досягнень» (1996) [1, 93].

Аналіз досліджень і публікацій. Означені критерії набули популярності серед освітян у якості способу передачі очікувань щодо виконання конкретного завдання, який, в свою чергу, забезпечує сфокусований зворотній зв'язок на завдання, що виконуються, і — безпосередньо шкалу оцінювання фінального продукту. Варто зазначити, що освітяни визначають дане поняття у різний спосіб. Проте, загальноприйнятим можемо вважати визначення Хайді Андраде: «документ, який визначає очікування від виконаного завдання, прописуючи питомі критерії та деталізуючи рівні їхнього виконання від відмінного до задовільного» [3, 75].

Мета статті. Дана стаття ставить за мету з'ясування сутності Scoring rubrics як ефективного інструменту професійної підготовки фахівця іноземної філології.